

ESTETICKÉ OPERACE NOSU v klinické praxi

Jan Měšťák

Poděkování

Je mojí milou povinností poděkovat všem, kteří se zasloužili o zpracování a vydání předkládané publikace.

Především bych chtěl poděkovat své rodině, manželce Soně a dceři Terezce, za nemalou trpělivost, kterou projevily v průběhu tvoření a dokončování této knihy.

Mé velké poděkování patří panu Ing. Lubomíru Svobodovi, řediteli kliniky Esthé, bez jehož mimořádné pomoci bych knihu nemohl realizovat. Stejně tak děkuji paní Ing. Kristýně Baláz z téže kliniky za počítačové zpracování textů a obrázků.

V neposlední řadě moc děkuji šéfredaktoru zdravotnické redakce nakladatelství GRADA Publishing panu MUDr. Miroslavu Lomíčkovi nejen za velmi přátelské přijetí, ale také za cenné rady, které mi poskytl při opakovaných jednáních. Svůj vděk bych chtěl vyjádřit i paní Mgr. Ditě Váchové, odborné redaktorce zdravotnické redakce, za vysoce profesionální a precizní korekci celého textu knihy.

Konečně můj velký dík patří panu docentu MUDr. Janu Válkovi, který s laskavostí jemu vlastní tuto knihu recenzoval.

ESTETICKÉ OPERACE NOSU v klinické praxi

Jan Měšťák

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Doc. MUDr. Jan Měšťák, CSc.

ESTETICKÉ OPERACE NOSU V KLINICKÉ PRAXI

Recenzent:

Doc. MUDr. Jan Válka

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2020

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2020

Obrázky 1–28, 35–39, 43, 46 a 47, 83 a 84 jsou převzaty z autorovy knihy „Nos očima plastického chirurga“ (vyd. Grada Publishing, 2008). Obrázky 29 a 79–81 jsou z autorovy dizertační práce. Obrázky 95–100 pocházejí ze soukromých archivů a jejich majitelé poskytli souhlas s uveřejněním. Ostatní obrázky, včetně fotografie na str. 11, 27, 77 a 171, jsou z archivu kliniky Esthé a publikovány jsou se souhlasem pacientů.

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 7465. publikaci

Odpovědná redaktorka Mgr. Viola Těšínská

Sazba a zlom Antonín Plicka

Počet stran 208

1. vydání, Praha 2020

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění však pro autory ani pro nakladatelství nevyplývají žádné právní důsledky.

ISBN 978-80-271-1400-9 (pdf)

ISBN 978-80-271-2593-7 (print)

Slovo o knize a autorovi	7
Předmluva	9

ÚVODEM

O kráse ženy nejen z pohledu historie	13
Krása ženy a nos	15
Estetická chirurgie a rinoplastika	17
Život s velkým nosem	19

OBECNÁ ČÁST

Nos z pohledu dějin	29
Vývoj a anatomie nosu	31
Nos a lidská povaha	37
Kosmetické vady nosu	43
Historické záznamy o operacích nosu	49
Co máme vědět před operací nosu	55
V jakém věku můžeme operovat	57
Několik slov před plánovanou rinoplastikou	59
Výběr estetického chirurga a pracoviště	61
Operace nosu	63
Septorinoplastika	65
Na co je třeba dbát po operaci nosu	67
Co může po operaci nosu nastat a co plastický chirurg neovlivní	69
Může po určité době po rinoplastice dojít ke změně tvaru nosu a dýchání?	71
Úspěšnost operace nosu	73

SPECIÁLNÍ ČÁST

Kosmetické a jiné vady nosu a jejich korekce	79
Co bychom si měli uvědomit před operací nosu – klinické studie	81
Operace kosmetických vad nosu	97
Operace vrozených vad nosu	141
Operace získaných vad nosu	145
Posuzování úspěšnosti operací nosu	151
Komplikace po rinoplastikách	153
Reoperace nosu	165

RINOPLASTIKA – CESTA K SEBEVĚDOMÍ

Život s novým nosem – harmonie duše a těla	173
Co nos pro někoho znamená	185
Závěr	195
Literatura použitá v knize	199
Medailonek autora	203
Rejstřík	205
Souhrn	207
Summary	207

Motto:

*Jen málokterá operace může tak pozitivně změnit život
jako zdařile provedená operace kosmetické vady nosu*

Slovo o knize a autorovi

Korekce kosmetických vad nosu patří v estetické chirurgii k nejnáročnějším operačním výkonům co do obtížnosti a požadované preciznosti provedení. Tyto operace vyžadují velkou zkušenost, zručnost a vytríbené estetické cítění plastického chirurga. Všechny tyto vlastnosti považuje autor monografie při operacích nosů za jedny z nejdůležitějších.

I když se docent Měšťák věnoval po dobu více než čtyřiceti let plastické, rekonstrukční a estetické chirurgii v celé její šíři, k jeho medicínským „koníčkům“ vždy patřily korekce různých vrozených a získaných vad nosu. Zájem o tuto problematiku projevil již jako mladý lékař, když úspěšně obhájil kandidátskou dizertační práci na téma „Deformace nosu u rozštěpu“. Nedocenitelné zkušenosti získal během dlouhodobých pobytů v zahraničí, kde zvláště několikaměsíční stáž u jednoho z nejuznávanějších plastických chirurgů zaměřených na operace nosu, profesora Wolfganga Gubische ze Stuttgartu, byla obrovským přínosem pro jeho další klinickou praxi. Dokladem toho jsou i téměř čtyři tisíce jím provedených rinoplastik. Ve výčtu lékařů, kteří se významně podíleli na jeho profesním růstu v problematice operací nosu, musíme také jmenovat dlouholetého primáře Ústavu lékařské kosmetiky v Praze MUDr. Karla Fahouna, DrSc., a doc. MUDr. Jana Válku, vynikajícího plastického chirurga a skvělého člověka, který se ujal vypracování recenze k této knize.

Předkládaná monografie o operacích nosu je pokračováním knižní publikace „Nos očima plastického chirurga“, která byla vydána v roce 2008 nakladatelstvím Grada Publishing, a.s., a je již mnoho let rozebrána. Kniha, kterou právě čtete, je nejen rozšířená o autorovy nové zkušenosti a vědomosti získané při operacích nosu v průběhu dalších deseti let, ale současně je doplněna i o některé výzkumné studie související s estetickými operacemi nosu.

Rozsáhlou část publikace věnuje autor mnohdy až dojemným autentickým sdělením těch, kterým příroda „nadělila“ větší a nápadný nos, jak neuvěřitelně pozitivně změnila úspěšná rinoplastika jejich život. Autor opakovaně připomíná, že žádný jiný zásah v celé šíři oboru plastické chirurgie, od korekce vrozených tělesných vad až po nápravu těch získaných, neovlivní natolik významně sebevědomí člověka jako zdařilá rinoplastika. V protikladu s tím však také popisuje některé případy ne zcela dobře provedených operací nosu, které mohou až zásadním způsobem zhoršit kvalitu života operovaného. Upozorňuje proto na nutnost pečlivého výběru plastického chirurga, jenž má nejen mnohaleté zkušenosti s operacemi nosu, ale který rovněž může prezentovat výsledky své práce na velkém počtu provedených rinoplastik.

Předmluva

Mezi kosmetickými vadami zaujímají vady nosu výjimečné postavení. Nos je dominantou obličeje a jakékoli nápadnější změny jeho tvaru a velikosti mohou vyvolat škodolibou pozornost a posměch okolí a být příčinou velkých duševních útrap, a to nejen u lidí emočně labilních. Jen málokterý majitel nosu normálního co do tvaru a velikosti může pochopit člověka, kterému osud nadělil nos v některém směru extravagantní. A právě úkolem plastického chirurga je napravit vadu nosu, zbavit jeho nositele nápadné odlišnosti a posílit tak i jeho sebevědomí a uspokojení ze sebe sama.

Z mnohaleté klinické praxe mohu jednoznačně potvrdit, že žádný jiný zásah z oblasti estetické chirurgie nepřinese člověku tolik osobního prospěchu jako úspěšně provedená korekce esteticky nevyhovujícího nosu. Někdy je až neuvěřitelné, jaké šťastné emoční projevy doprovázejí první seznámení se s novým tvarem nosu po sejmutí přiložené sádky. Jak se dříve do sebe uzavřené mladé dívky při pravidelných pooperačních kontrolách neustále usmívají a dávají tak svoji radost otevřeně najevo. Není ani výjimkou, že také ženy staršího věku navštíví plastického chirurga se žádostí o korekci kosmetické vady nosu, která je tíží již od dospívání jako stále se připomínající psychické břemeno.

Pokud se rozhodnete podstoupit korektivní operaci kosmetické vady nosu, je nutné pečlivě zvážit místo, kde bude operace provedena, a vyhledat plastického chirurga, který ji uskuteční. Samozřejmě v tomto smyslu jsou nejdůležitější pozitivní reference o pracovišti i operatérovi. Ani to však nemusí zaručit optimální pooperační výsledek. Na úspěšnosti operace se totiž spolupodílí mnoho dalších faktorů, které mohou příznivě, ale i negativně ovlivnit konečný efekt. Proto pokud vada nosu není příliš nápadná nebo vaše rozhodnutí podstoupit operaci není zcela neochvějné, je lepší korekci nosu spíše odložit.

Musíte si rovněž uvědomit, že operace nosu se nikdy nemůže řídit přesně stanovenou šablonou, na rozdíl od operací jiných kosmetických vad. Variabilita tvarů nosů, ale i jejich vnitřních struktur je totiž obrovská, jak bude podrobně popsáno v kapitole o kosmetických vadách nosu. A právě v tom spočívá výjimečnost korektivních operací nosů, lišících se od operací jiných kosmetických vad, protože plastický chirurg často musí i v průběhu výkonu improvizovat, aby dosáhl co nejpríznivějšího pooperačního výsledku.

U každého nosu, a to bez výjimky, by měl plastický chirurg před operací přesně analyzovat jeho tvar, velikost, asymetrii, odchylky od osy i kvalitu kůže a tkání pod ní uložených. A podle této analýzy potom zvolit přesnou strategii operačního postupu, která je u každého nosu jiná a se kterou předem seznámí operovaného. Přitom velmi záleží na zkušenostech operátora, aby co neobjektivněji posoudil možný konečný výsledek operace a s ním i seznámil před operací pacienta. To proto, aby předešel případnému zklamání pacienta, plynoucímu z nepřiměřených očekávání výsledku operace. Přesto, jak již bylo popsáno, se často setkáváme během operace s překvapivými nálezy uvnitř nosu, které ani sebepečlivější předoperační analýza neodhalí.

A právě zde záleží na zmíněných zkušenostech plastického chirurga, zda danou situaci úspěšně vyřeší.

Z mohutného nosu nelze vytvořit nos malý a stejně tak je u nosu s velmi silnou kůží hrotu vyloučeno, aby po operaci byl hrot úzký a ostrý. Velmi se zde osvědčilo připravit pacienta spíše na skromnější výsledek operace, než mu velkoryse dávat nereálnou naději.

Předloženou publikaci nelze v žádném případě považovat za zcela vyčerpávající text zabývající se z hlediska estetické chirurgie tak významnou problematikou, jako jsou korektivní operace nosu. Jejím úkolem je především seznámit čtenáře v nejširším slova smyslu s tímto odvětvím plastické chirurgie a informovat je o některých pravidlech, jimiž by se měli řídit při rozhodování, zda úpravu kosmetické vady nosu podstoupit, ale i o všech úskalích, která zákonitě tuto operaci doprovázejí. Za účelem větší srozumitelnosti byly proto některé kapitoly zestručněny a některé méně obvyklé operace nosu vynechány.

Jan Měšťák

ÚVODEM

0 kráse ženy nejen z pohledu historie

Ve Starém zákoně byly ženy vnímány především jako nástroje stvoření. Jakmile byl patriarcha Abrahám označen za otce izraelského národa, stalo se prvořadou povinností žen plození. Některé biblické ženy byly sice obdivovány pro krásu, věrnost či rozumnost, nebo dokonce pro odvahu, avšak z celkového hlediska bylo největší zásluhou mateřství.

Přesto již v době prehistorické, jak známe z knihy Genesis, byla například Eva uctívána nejen jako matka lidské rasy, ale také jako archetyp ženy pokušitelky. Již tehdy se velký význam přikládal ěadřům, jako určujícímu atributu ženství, která byla střídavě označována dobrými a zlými přívlastky. Tam, kde převládal „špatný“ model, se ěadra stávala nástrojem pokušení, a dokonce i agrese. Z tohoto pojetí vycházel nejen autor knihy Genesis, ale i hebrejský prorok Ezechiel, jenž přirovnával hebrejská města Jeruzalém a Samařii k nestydatým děvkám s hříšnými prsy. Totéž platilo i pro Shakespeara, když stvořil hrůznou postavu lady Macbeth.

V dnešní době jsou prsa pro většinu z nás, a zejména pro muže, erotickým symbolem. Nicméně tento sexualizovaný pohled není v žádném případě univerzální. V mnoha odlišných kulturách Afriky a Jižního Tichomoří, kde ženy chodí s nezakrytými ěadry od nepaměti, nezískala prsa, na rozdíl od Evropy a Severní Ameriky, nikdy převážně erotický význam. Nezápádní kultury mají své vlastní fetiše – malé nočky v Číně, labutí šije v Japonsku, hýždě v Africe a na Karibských ostrovech. Francouzský básník Mallarmé nazval všechny pojmenované erotické symboly různých kultur trefně „skrytá erotika“.

Na základě mnohaletých zkušeností s vyšetřováním prsů žen jsem však přesvědčen, že pro ženu jsou prsa spíše symbolem ženství než erotiky. Svědčí o tom žádosti žen o jejich úpravu, motivované pocity vlastní nedokonalosti, a současně odmítání jakéhokoli „nátlaku“ ze strany mužů, kteří ostatně krásu a sex-appeal žen hodnotí komplexněji a spatřují je v něčem jiném.

Ale nejsou to rozhodně jenom erotické symboly, které dělají ženu ženou a určují její „krásu“. Hodnocení ženské krásy je ryze subjektivní záležitost, a každý jedinec ji proto vnímá jinak.

Pokud budu hovořit za **muže**, tak jsem přesvědčen, že žena nemusí být krásná a přitom nás osloví více než klasické krásy, protože má pro nás charisma a osobní kouzlo. Líbí se nám její držení těla a chůze nebo že je vřelá, empatická, zkrátka pro nás okouzlující. Naproti tomu se častokrát setkáváme s ženami, které příroda obdařila nevšední krásou a pravidelností rysů, které však působí studeně až chladně a pro nás nepřitažlivě.

Žena musí mít bezesporu určité rysy krásy, aby se nám líbila. A pokud pro nás taková žena existuje, potom k povýšení našeho prvního dojmu už pouze stačí, aby byla přiměřeně inteligentní, skromná, osobnostně pokorná a také svým způsobem sebevědomá. Protože právě dostatečné sebevědomí, při ostatních jejích kvalitách, dokresluje osobnost ženy. Osobnost, která nachází uplatnění v profesním, společenském i osobním životě. A nelze nepřipomenout také šarm ženy. Není to dokonalý make-up, tvář bez vrásek nebo luxusní róba. Je to zvláštní

jiskra, osobní kouzlo, jedinečná přitažlivost. Šarm je důvod, proč muž dá přednost jedné ženě před mnoha dalšími.

Z pohledu **plastického chirurga** je jakýmsi nepsaným pravidlem, podpořeným chirurgickou praxí, že žena je mnohem citlivější než muž na jakékoli nepříznivé projevy související s krásou jejího těla i obličeje, a je proto v této oblasti také zranitelnější. Týká se to některých vrozeně podmíněných vad, ale i tělesných změn, které vznikly v průběhu mateřství či pozdějším věku. Přesvědčivě o tom hovoří naprostá převaha žen vyšetřovaných v ordinacích estetických chirurgů na základě žádosti o korekce kosmetických vad ve srovnání s relativně skrovným počtem vyšetřovaných mužů. Je až neuvěřitelné, jak žena po smysluplné operaci kosmetické vady vnitřně rozkvetne, jak je najednou plná optimismu a elánu a jak partnerský i rodinný život dostává zcela jiné dimenze. Ne nadarmo se o estetické chirurgii hovoří jako o psychochirurgii. A pro ženy to platí dvojnásobně.

Rád bych připomenul, že mnohé ženy jsou krásné i v pokročilejším věku, aniž by podstoupily nějaký chirurgický zákrok. Záleží na způsobu života. Některé ženy vůbec nelpí na tom, jak vypadají, neboť ve vztahu k jejich prostředí to není důležité. A potom jsou jiné ženy, které navštěvují fitness centra, pracují na sobě, pečují o sebe a mají snahu udržet si vzhled i kondici. Často je to i záležitost profesní, protože profesní motivace se v plastické chirurgii současnosti odráží stále více.

Tržní hospodářství s sebou bohužel nese jednu nemilou skutečnost, a to hendikep stárí. Řešení rozporu mezi psychickou svěžestí a tělesným stárnutím má díky plastické chirurgii téměř vždy velký efekt. Snahou by mělo být, abychom každému, koho operujeme, zvýšili sebevědomí a uspokojení ze sebe sama. Obrovským přínosem je estetická chirurgie pro ženy například v showbyznysu, které chtějí pokračovat v umělecké dráze a u nichž je dobrý vzhled samozřejmou součástí image. Mnohé ženy mají sice pravdu, že mohou důstojně stárnout, ale je to ukončení určité životní etapy a smíření se s tím, že už nenastane žádný pozitivní posun. A to je rozdíl oproti jiným ženám, které naopak mohou i nadále pokračovat v úspěšné životní dráze.

Krása ženy a nos

Mojí letitou zkušeností plastického chirurga i muže je skutečnost, že krása ženy není dána velikostí a tvarem jejího nosu, protože ani žena s krásným a symetrickým nosem nás někdy nemusí oslovit.

Jako příklad bych rád uvedl některé dojmy, které jsem získal během téměř dvaceti let zasedání v porotě soutěže Miss České republiky. Při neveřejném prvním výběru dívek do dalších kol byly kandidátky obvykle hodnoceny stabilní porotou, ve které zasedali prezident soutěže Miloš Zapletal, režisér Jiří Adamec, ředitelka modelingové agentury Milada Karasová, psycholožka Hana Kotásková, fotografové Jaroslav Šimandl nebo Petr Škvrně, asistentka a produkční soutěže Hana Hotová a já, jako plastický chirurg.

Pamatuji se jako dnes, že některým z nás učarovala dívka s nádhernými velkými očima, neuvěřitelným charismatem a půvabem, ale s větším nosem. Prošla sice do dalšího kola, ale do krajského už ne, protože o dalším postupu rozhodovala rozšířená porota, která skutečnou krásu dívky již neocenila. Přesto zůstala pro mnohé z nás jednou z nejkrásnějších.

Podobně posuzují krásu dívek a žen, které mě navštíví v ambulanci kvůli problémům s větším nosem. Ony si vůbec neuvědomují, že nejdůležitější v obličeji pro běžnou komunikaci jsou oči, na druhém místě potom, jak promluví, a teprve na třetím místě je nos. Často působí nesmírně líbezně a mile a jsou prakticky vždy pokorné a skromné, přátelské a empatické. Je to proto, že na rozdíl od hezkých dívek, které netrpí nedostatkem sebevědomí, každý tělesný hendikep, a to nejen v podobě méně vzhledného nosu, přináší pocit jakéhosi tělesného nedostatku, vytvářejícího zákonitě pokoru a skromnost.

Příznačné je pro ně i to, že nemají rády zášť, závist a nenávisť. Jsou zkrátka svojí kvalitou „duše“ doslova nádherné a jejich nos v té chvíli při konzultaci vůbec nevnímám. A je až neuvěřitelné, jak po dobře provedené operaci nosu se z těchto dívek stanou krásné a komplexní osobnosti, radost pohledět! Úspěšně provedeným operačním zákrokem jsme tak vytvořili „oduševnělou krásu“, kterou právě dívky obdarované od přírody pouze nevšední krásou často postrádají. Ale samozřejmě existují výjimky na jedné či druhé straně. Velmi výstižně lze vyjádřit tuto proměnu sloganem: „Rinoplastikou k harmonii těla a duše!“ A v tom se téměř zásadně odlišují zdařilé operace nosů od většiny jiných problematik řešených v plastické i estetické chirurgii.

Estetická chirurgie a rinoplastika

Estetická chirurgie představuje jedno z odvětví plastické chirurgie. Jejím úkolem je řešit různé kosmetické vady, ať již vrozeně podmíněné, nebo vzniklé v průběhu života, kterými se člověk co do vzhledu liší od všeobecně uznávaného ideálu krásy a estetického vnímání. Jejím posláním je zbavit člověka pocitu odlišnosti od jiných jedinců a vrátit mu sebedůvěru a sebevědomí.

Korektivní operace kosmetických vad nosu patří v estetické chirurgii k nejobtížnějším, ale také k nejzodpovědnějším výkonům. Je to proto, že nos je uložen v centrální části obličeje a jakýkoli nepřiměřený nebo technicky nedobře provedený operační zákrok může být příčinou nejen velmi obtížně řešitelných pooperačních komplikací, ale také může způsobit narušení až ztrátu identity. Dalším důvodem náročnosti operace je bezpodmínečně nutná vysoká odborná zdatnost a zkušenost plastického chirurga a jeho estetické citění. Právě zkušenost s operacemi nosu hraje u operátora významnou roli při získávání potřebné sebejistoty, tolik důležité pro úspěšný výsledek operace. Z mnoha příkladů z praxe vím, kolik vynikajících plastických chirurgů je zatíženo nejistotou ohledně výsledku rinoplastiky, protože počet jimi provedených operací je nedostatečný nebo jsou operace uskutečňovány v dlouhých časových intervalech. Z dalších faktorů podmiňujících výsledek operace je nutné jmenovat především individuální odlišnosti hojení pacienta v pooperačním období, které nelze vždy s jistotou předpovídat.

I přes dokonale provedenou rinoplastiku se ani zkušený estetický chirurg někdy nevyhne korekci nosu v odstupu několika měsíců i let. Často se to týká například drobné korekce nerovnosti hrotu nosu, podmíněné vrozenou asymetrií jeho chrupavčitých struktur, která nebyla při první operaci rozpoznána nebo nemohla být z důvodu rizika následného poklesu hrotu nosu bezprostředně řešena. Méně častou příčinou je neočekávané pooperační zbytnění kostry nosu a měkkých tkání nad ní ležících, případně jiné změny, například menší nerovnosti na hřbetu nosu.

Každý, kdo často operuje nosy a je dostatečně soudný, mi dá jistě za pravdu, že výsledkem operace si nikdy nemůžeme být naprosto jisti. Ani velké zkušenosti totiž vždy nezaručují její úspěšnost. Příčinou může být atypický průběh hojení v pooperačním období nebo také, i když výjimečně, určité předem nerozpoznané povahové rysy operovaného, které by jinak s naprostou jistotou vyloučily plánovanou rinoplastiku. Opět z praxe je známo, jak velkou zátěží pro plastického chirurga je kombinace velmi dobře provedené operace a nespokojeného pacienta.

Úspěšnosti provedené korektivní rinoplastiky je v této knize věnována samostatná kapitola. Všeobecně však lze říci, že úspěšnost operace je dána jednak pozitivním hodnocením výsledku rinoplastiky pacientem v době prvního sejmutí sádrové dlahy po operaci, jednak jeho nezměněnou identitou pro široké okolí. To by mělo být samozřejmě doprovázeno i kladným hodnocením výsledku operace samotným plastickým chirurgem, který ji uskutečnil.

